

PODACI O USTANOVI/ŠKOLI	PODACI O AUTORIMA/AUTORKAMA
Naziv škole: Gimnazija "Sava Šumanović"	Gordana Pavlović, profesorka srpskog jezika i književnosti
Mesto, opština: Šid, Šid	
Školska uprava: Novi Sad	
Opis primera dobre prakse IO	
Inkluzivni pristup kroz međupredmetne kompetencije	
Ključne reči: <i>srednja škola, migranti</i>	
Opis obrazovne situacije učenika i okruženja	
<p>Lima ima 16 godina dolazi iz Avganistana, prvi put se susreće sa neformalnim i formalnim vidom obrazovanja u Srbiji, i to najpre u Tutinu (par meseci u osnovnoj školi), a zatim u Šidu u Gimnaziji "Sava Šumanović" u odeljenju I-3. Živi u višečlanoj porodici, majka i otac, te 11 dece, od kojih ona i stariji brat Rašid pohađaju našu školu. Govori farsi, ali može delimično da razume i engleski, a srpski jezik poneku reč i pozdrav. Upoznata je sa pismima latinica i ćirilica. Želi da uči engleski jezik kao i srpski jer joj je važna komunikacija i druženje sa vršnjacima. Mirna je i tiha. Pored jezika želi da uči matematiku i rad na računaru. Prilagođen je raspored, jer učenici migrati u školi provode 3 školska časa, tako da bi mogla da bude upravo na ovim predmetima.</p> <p>Obavljen je razgovor sa ocem i majkom i dobijena je saglasnost za polazak u školu i fotografisanje. Odeljenjska starešina je dva puta posetila Limu u njenom kampu "Principovac" da bi se upoznala sa porodicom.</p> <p>Zakonom je omogućeno da deca migranti uđu u naš obrazovni sistem, za šta je neophodno prilagođavanje da bi im obrazovanje bilo dostupno i da bi bili aktivni u situacijama učenja, da bi postigli uspeh i stekli kompetencije za život. To je bio primarni cilj za učenicu Limu.</p>	
Opis dobre prakse	
<p>Učenje se uvek dešava u interakciji sa sredinom (školska sredina, nastavnici, vršnjaci...); u tom procesu osim sticanja konkretnih znanja i veština deca uče o sebi, drugima, povezuju se i grade odnose. Učenje podrazumeva učešće u zajednici koja uči i u kojoj se obogaćuje iskustvo svih. Efekti učenja postaju vidljivi kroz delovanje učenika u različitim oblastima i životnim situacijama, to znači da suština obrazovanja treba da bude osposobljavanje učenice da razvije ključne kompetencije potrebne za život.</p> <p>Kompetencije koje su merene:</p> <p>1. Sposobnost sopstvenog kreiranja i upravljanja procesom učenja <i>Kada je reč o učenju i edukaciji uopšte, Lima to stavlja kao prioritet i svakodnevno planira vreme za učenje, a teme i sadržaje usklađuje sa nastavnicom kroz ono što se uči na času i domaće zadatke koje želi da joj se zadaju i to profesorka čini jer joj svakodnevno priprema zadatke koji su bilingvalni – i na srpskom i na engleskom kako bi razvijala oba jezika.</i> Dokaz: Sveska sa domaćim zadacima (vidljivo).</p> <p>2. Komunikacijske veštine i poznavanje jezika <i>Lima je dobra kako u verbalnoj tako i u neverbalnoj komunikaciji i svakim danom napreduje. Nastoji da</i></p>	

uznapreduje što više u poznavanju srpskog jezika, a engleski da usavrši, no, u rasporedu predmeta za svaki dan našao se i nemački koji prihvata da uči.

Profesori su napravili plan na zajedničkom sastanku odeljenjskog veća za podršku učenici da usaglase teme koje rade sa njom – porodica, vreme, interesovanja, ustanove i da ih uklope u nastavni plan gradiva za svaki mesec. Profesorka srpskog taj plan sledi i usklađuje sa gradivom za celo odeljenje. Učenica uz podršku vršnjaka napreduje u savladavanju srpskog jezika i njegove primene.

3. Rad sa podacima i informacijama

Lima je veoma motivisana da nauči matematiku i na odmorima sa drugovima iz razreda nastoji da savlada zadatke koje dobija na času. Usklađeni su sa gradivom, ali znatno jednostavniji, negde na nivou gradiva za osnovnu školu. Trenutno su bazirani na upoznavanju negativnih brojeva i operacija sa njima i to veoma lako savladava uz podršku vršnjaka.

Informacije je prenela profesorka matematike i učenica koja joj pomaže oko gradiva iz matematike.

4. Upotreba IKT u nastavi

Lima se služi mobilnim telefonom. Nije upućena isključivo na njega. Nastoji da koristi komunikaciju na engleskom jeziku, a manje prevodioca na telefonu. Telefon koristimo u nastavi književnosti jer su tekstovi koji se obrađuju složeni za nekog ko tek uči srpski i engleski jezik pa nalazimo i gledamo trejlere kada je reč o delima koja su ekranizovana .

Upoznaje se sa radom na računaru u školi i u kampu; koristi internet pretraživače. Ona uspešno pretražuje informacije, analizira ih i sistematizuje te ih izražava u elektronskom obliku.

Iz svakodnevne komunikacije je vidljivo njeno napredovanje u korišćenju IKT.

5. Rešavanje problema

Dosta radimo na rešavanju situacija sa kojima se sreće ili će se sretati u svakodnevnom životu. Kada nešto ne razume na putu od kampa do škole (natpisi, uputstva na hrani koju kupi) ponese ili slika telefonom i onda je to zajedno rešavamo prvo da jezički razume, a zatim i kroz diskusiju npr. o zdravoj hrani ili o hrani u Avganistanu i Srbiji, o pijaci, o lekaru i sl.

6. Saradnja u grupi i aktivno učešće u životu škole

Lima veoma poštuje profesore i sve zaposlene kao i norme i kodekse ponašanja u školi, te želi da se što bolje uklopi u odeljenje, no za sada je usmerena više na razgovor i druženje sa 4-5 učenika. U grupi uvek aktivno saraduje i iznosi svoj stav. To je izuzetno vidljivo na časovima srpskog jezika kada je rad podeljen u grupe jer nastojim da zadatak bude jezički razumljiv za nju (nekada je zadatak audio-vizuelan), a opet da ne bude izdvojen i poseban nego deo celog zadatka grupe.

Kada smo radili indoevropsku grupu jezika (u koju ulazi i avganistanski – farsi i paštu) dala je svoj veliki doprinos grupnom radu i odeljenju jer je bila prava spona u izučavanja ove grupe jezika.

7. Odgovorno učešće u demokratskom društvu

Lima je svesna pozicije u kojoj se nalazi (rat i odlazak iz domovine) i važnosti demokratskog okruženja pa stoga poštuje različitost kultura. Izražava na afirmativan način svoj identitet (nosi burku), poštuje drugačije kulture i neguje interkulturalnost; poštuje druge kao jednako vredne autonomne osobe i njihova ljudska i manjinska prava.

Učestovala je u školskoj manifestaciji Dan materenjih jezika koja se tradicionalno održava 21.02, a na ČOS smo imali predstavljanje tradicionalnih narodnih nošnji, izrada prezentacije - avganistanska, slovačka, rusinska, hrvatska i srpska i radionice o jačanju samopouzdanja kod svih učenika što je dovelo kod ove učenice da se slobodnije kreće po školi i razgovara tako da ona počne razgovor i preuzme inicijativu, a ne samo da odgovori na pitanja.

Dokaz: Razgovor sa psihologom, odeljenjskim starešinom, drugarima i bratom koji su iznosili svoje stavove i zapažanja o Liminom prilagođavanju i razvijanju samopouzdanja.

8. Odgovoran odnos prema zdravlju, ličnoj i opštoj higijeni

Lima je izuzetno uredna i čista devojkica, a posebno ističe važnost zdrave ishrane. Zajedno sa

odeljenjskom starešinom i tri učenika iz odeljenja pripremila je radionicu o zdravoj ishrani koja je inicirana od stare Opštinskog saveta roditelja. Nakon održane radionice pokrenuli smo u odeljenju projekat "Zeleni dan u mesecu" kada celog dana jedemo zdravu hranu - sveže voće, povrće, koštunjavo voće i upozajemo se sa raznim začinima svetskih kuhinja koje donosimo u školu (ovde je Lima imala posebno ulogu instruktora i mentora).

9. Odgovoran odnos prema okolini i razvijanje ekološke svesti

Lima izgrađuje ekološku svest od kada je na migracionoj ruti, u svojoj zemlji o tome nije imala prilike da nešto sazna. Na času odeljenjskog starešine koji je povezan sa časom biologije i građanskog vaspitanja obišli smo gradić Šid i kao komunalni reporteri (učenici podeljeni u parove i poslani u određene delove grada) obišli i zabeležili kakvo je stanje na terenu (fotografisano) i sagledali stanje svesti naših građana o odlaganju otpada, reciklaži kroz anketu. Lima je sa svojim parom vežbala srpski jezik, engleski jezik (jer su se predstavile kao strankinje) i ujedno razvijala svoja znanja zajedno sa drugima u odeljenju o važnosti razvoja koncepta zdravog i bezbednog okruženja, aktivno učestvovala u zaštiti okruženja i odlaganju otpada. Krajnji ishod aktivnosti je da svi znaju da procenjuju rizike i utiču na druge razvijanjem ekološke svesti.

Dokaz: Razgovor, anketa, izveštaji, radionica na času (analiza prikupljenenih materijala), diskusija i zaključci kroz PP prezentaciju za čas biologije i građanskog vaspitanja.

10. Razvijanje estetske dimenzije i slobodno umetničko izražavanje

Lima zna da su kultura i umetnost povezane, voli da istakne kada joj je nešto lepo. Vrednuje doprinos kulture i umetnosti razvoju ljudske zajednice Svesna je međusobnog uticaja kulture, nauke, umetnosti i tehnologije što iznosi u razgovoru u upoređivanju evropske kulture i istočnjačke kojoj ona pripada.

11. Preduzetništvo i inicijativnost

Do sada nije imala prilike da se upozna sa preduzetničkim duhom i inicijativom, ali povremeno uz jačanje samopuzdanja i prevazilaženje faze adaptacije, naučila je da iskazuje i zastupa svoje ideje i stavove; zatim da postavlja adekvatne i realne ciljeve za svoje obrazovanje kao da planira resurse i upravlja njima (vreme, novac, znanja).

Vidljivo u razgovoru sa drugarima, psihologom, roditeljima, ostalim profesorima, na svim časovima.

Profesionalna dobit (ko je sve imao profesionalnu dobit iz opisane prakse i šta je za vas ovo iskustvo značilo u profesionalnom smislu)

1) Devojčica Lima: U našoj školi je obogatila znanja, stavove, veštine i sposobnosti.

2) Drugari u odeljenju: U odeljenju se razvijala, saradnja i međusobno poverenje. Učenje kroz razvijanje međupredmetnih kompetencija i kroz projektnu nastavu je otvaranje vrata mladima da uče iskustveno i kroz dela.

3) Škola: Inkluzivno obrazovanje podrazumeva razvoj škole kao zajednice koja ima viziju i samosvest o svojoj ulozi u izgrađivanju svakog učenika.

4) Profesori: Profil inkluzivnog nastavnika podrazumeva poštovanje različitosti učenika, saradnju sa drugima i podršku svim učenicima, što se u našoj školi dodatno razvilo zahvaljujući radu sa Limom.

5) Odeljenjski starešina: Rešavanjem izazovnih situacija na poslu ne samo da unapređujem svoje iskustvo, već unapređujem veštine i znanja iz oblasti metodike i podučavanja.

6) Njena porodica: Dobit njene porodice se ogledala u tome da je Lima postala i unutar porodice komunikativnija, samosvesnija i samopouzdanija.

Zaključak:

U obrazovanju mladih, a samim tim i dece koja su na migrantskoj ruti (oni brže odrastaju

i sazrevaju jer su bačeni u životni vihor) neophodno je učenje koje je smisljeno, odnosno ako se kroz sadašnje aktivnosti učenja učenici osposobljavaju za nova učenja i delovanja u raznim životnim situacijama i domenima u bližoj i daljoj budućnosti. To je i bio cilj ovakvog rada sa učenicom Limom.

